

PRILOGA 1 (spremni dopis – 1. del):

Številka: 0070-34/2025-2711-2
Ljubljana, 20. 3. 2025
EVA /
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Odgovor na poziv Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v zvezi s peticijo Vladka Begana za črtanje jedilnika z mešano prehrano iz nacionalnih prehranskih smernic – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji
SKLEP:
Vlada Republike Slovenije je sprejela Odgovor na poziv Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v zvezi s peticijo Vladka Begana za črtanje jedilnika z mešano prehrano iz nacionalnih prehranskih smernic ter ga pošlje Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije.
Barbara Kolenko Helbl GENERALNA SEKRETARKA
Priloga:
<ul style="list-style-type: none">- Odgovor na poziv Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v zvezi s peticijo Vladka Begana za črtanje jedilnika z mešano prehrano iz nacionalnih prehranskih smernic
Prejme:
<ul style="list-style-type: none">- Varuh človekovih pravic Republike Slovenije
V vednost:
<ul style="list-style-type: none">- Ministrstvo za zdravje- Vladko Began (vlado.began@siol.net)
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
(Navedite razloge, razen za predlog zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ki se obravnava po nujnem postopku – 169. člen Poslovnika državnega zbora.)
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none">– dr. Valentina Prevolnik Rupel, ministrica,– Iztok Kos, državni sekretar,– Vesna Marinko, generalna direktorica Direktorata za javno zdravje,– dr. Marjeta Recek, vodja Sektorja za varovanje zdravja v Direktoratu za javno zdravje.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratek povzetek gradiva:		
(Izpolnite samo, če ima gradivo več kakor pet strani.)		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
– prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,				
– odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,				
– obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma				

projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: ni relevantno za združenja občin

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani./

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Ministrstvo za zdravje ocenjuje, da v tej fazi ni potrebe po sodelovanju javnosti.

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave:

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.
- .

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

NE

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Dr. Valentina Prevolnik Rupel
MINISTRICA

Odgovor na poziv Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v zvezi s peticijo Vladka Begana za črtanje jedilnika z mešano prehrano iz nacionalnih prehranskih smernic

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije je 5. 3. 2025 z dopisom št. 5.4-1/2025-6-11201 pozval Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada), da se v okviru svojih pristojnosti opredeli do pobude g. Vladka Begana, da se iz slovenskih nacionalnih smernic črta jedilnik z mešano prehrano (v nadaljnjem besedilu: pobuda) ter posreduje vsebinski odgovor v povezavi s pobudo in navede razloge za svojo odločitev. Vlada je z dopisom št. 07000-4/2025/2 z dne 5. 3. 2025, v skladu z drugim odstavkom 7.a člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12, 10/14, 164/20, 35/21, 51/21 in 114/21) Ministrstvo za zdravje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) zaprosila za proučitev gradiva in pripravo odgovora.

Ministrstvo je v skladu z navedenim pripravilo predlog odgovora na pobudo Vladka Begana za črtanje jedilnika z mešano prehrano iz nacionalnih prehranskih smernic.

Na podlagi druge alineje šestega odstavka 4. člena Zakona o šolski prehrani (Uradni list RS, št. 3/13, 46/14, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23 in 61/24) Nacionalni inštitut za javno zdravje pripravi strokovne usmeritve zdrave prehrane (smernice), ki jih kot celovit dokument - Smernice za prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih, sprejme Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje. Smernice za prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih so bile sprejete na Strokovnem svetu Republike Slovenije za splošno izobraževanje na redni 231. seji, 23. 11. 2023.

Zato se Vlada vsebinsko do predloga črtanja jedilnika z mešano prehrano iz Smernic za prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih, kot ga je podala Koalicija proti lovu, ribolovu in mleku do vsebin, ki niso v njeni pristojnosti, ne opredeljuje. Vlada nadalje ugotavlja, da je bila pobuda za črtanje jedilnika z mešano prehrano podana predsednici Strateškega sveta za prehrano, sodelujoči v delovni skupini za pripravo predloga Slovenskih nacionalnih smernic zdrave in trajnostne prehrane na osnovi skupin živil, ki jo je na pobudo Strateškega sveta za prehrano imenovala ministrica za zdravje dr. Valentina Prevolnik Rupel. Ta je s sklepom št. 024-66/2023/7 z dne 16. 10. 2023, s spremembo št. 024-66/2023/9 z dne 18. 10. 2023, imenovala delovno skupino za pripravo Slovenskih smernic zdrave in trajnostne prehrane na osnovi skupin živil. Smernice bodo namenjene splošni populaciji, pa tudi osebam s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi in povišanim ter visokim tveganjem za kronične nenalezljive bolezni. Poleg vidika zdravja in bolj trajnostne prehrane naj bi bile tudi orodje in izhodišče za spreminjanje neželjenih prehranskih navad populacije.

Smernice na področju zdravja, vključno s prehranskimi smernicami, so priporočila, ki temeljijo na znanstvenih dognanjih in strokovnem znanju ter so namenjena spodbujanju zdravih življenjskih navad, preprečevanju bolezni in izboljšanju kakovosti življenja. So osnova za oblikovanje javnozdravstvenih politik in omogočajo ljudem, zdravstvenim delavcem in ministrstvu, da sprejemajo informirane odločitve o tem, kako skrbeti za zdravje posameznikov in skupnosti.

Glavni razlogi za sprejem prehranskih smernic je preprečevanje kroničnih bolezni, saj slabe prehranjevalne navade prispevajo k boleznim, kot so debelost, sladkorna bolezen tipa 2, bolezni srca in ožilja ter k nekaterim vrstam raka. Z usmerjanjem prebivalcev k zdravim prehranskim vzorcem lahko države zmanjšajo pojavnost teh bolezni. Svetovna zdravstvena organizacija priporoča sprejem smernic, ki temeljijo na znanstvenih dokazih, da bi prebivalci uživali dovolj esencialnih hranil (vitaminov, mineralov, beljakovin, zdravih maščob) in se izogibali škodljivim sestavinam (npr. presežku soli, sladkorja in nasičenih maščob). Zdrava prehrana je namreč pomembna v vseh življenjskih obdobjih, še zlasti pa se posledice neustrezne prehrane nosečnic in otrok odražajo v slabšem razvoju možganov, imunskega sistema in rasti otroka.

Osnutek Slovenskih smernic zdrave in trajnostne prehrane na osnovi skupin živil je pripravljen za nadaljnje usklajevanje. Ministrstvo za zdravje načrtuje strokovno recenzijo s strani tujih strokovnjakov, ter v nadaljevanju usklajevanje z zainteresirano javnostjo, ter obravnavo in potrditev na Razširjenih strokovnih kolegijih, da se doseže širši strokovni kot tudi družbeni konsenz.